כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים

הַמַּאֲמָר הַשְּׁבוּעִי

ואשה אחת

הרבי מליובאוויטש

שבוע פרשת וירא

חדש! רשימת תפוצה לקבלת המאמר השבועי במייל,
להצטרפות שלח מייל ל – 122333ako@gmail.com

להארות, תרומות, יצירת קשר והשגת חוברות
054-7341337

הַמַּאֲמָר
הַשְּׁבוּעִי

ואשה אחת

הרבי מליובאוויטש

שבוע פרשת וירא

צוות המאמר השבועי:

חברי המערכת: מנחם מענדל רוזנצויג, אחיה מרקוביץ׳ ואביעד בר לוי.

כותבים: אשחר שפירא, אליוסף גל ויוסף ברוך שטקל.

הגהה ועריכה לשונית: צורי זייצ׳יק, ישראל מאיר אופן, לוי יצחק וינגורט הלל הנדלר ועפר בן יעקב.

עיצוב ועימוד: איתמר סלע ואליה חי אופן.

הו״ל: יוסף שוביה ספקטור, אביגדור קליין, שילה קליין ואהרן רוזנצויג.

הפקה: שלם נחמן הראל.

בע"ה

שבוע פרשת **וירא** מגיע,

והשבוע נלמד יחד בס"ד את מאמר ד"ה "**ואשה אחת**" תשכ"ה, מאת הרבי מליובאוויטש (שחדי הראות והחוש ישימו-לב שהוא כתוב בצורה הדומה יותר לשיחה מאשר למאמר - סגנון שבו עוד לא פגשנו ב'מאמר השבועי'!).

במאמר קצר, קליל ומתוק - מקדים לנו הרבי הקדמה יסודית, שמבארת ומאירה הסתכלות פנימית וחסידית על **סיפורי התורה והתנ"ך** בפרט, ועל לימוד התורה שלנו בכלל. הרבי מבאר, על־פי אמרה של **רבי הלל מפאריטש**, שסיפורי התורה כולם הם הוראות, דרכים וסודות עצומים שנוגעים לעבודת ה' הפרטית שלנו בכל זמן ובכל עת, ואנו יכולים (וממילא - כדרכו של הרבי בקדש... - גם נדרש ממנו!) למצוא בלימוד שלנו עצות והדרכות למקום בו אנו נמצאים ועומדים.

הנקודה העיקרית במאמר היא תחילת ההפטרה - סיפור האשה מבני הנביאים שבעלה נפטר, והנושים באים לקחת את ילדיה. ביאורו הפנימי של אדמו"ר הזקן לכך הוא שהנשמה שלנו ירדה לתוך הגוף ובכך "מת אישי" - כבתה ונעלמה האש והביטול שלה לה', ואף רוצים לקחת לה את ה'בנים'- האהבה ויראה שלה, ונשאר לה רק "אסוך שמן"- נקודת הנשמה. למצב כזה, עצתו של הנביא היא "כלים רבים אל תמעיטי" - שאת משמעותה לא נגלה לכם עכשיו, וניתן לכם ללמוד בעצמכם במאמר... בהצלחה!!

מומלץ ומוגש בחום ובאהבה - מאנ"ש, התמימים, ושאר החבר'ה.

ואשה אחת

הרבי מליובאוויטש – וירא תשכ"ה

מבואר

ואשה אחת מנשי בני הנביאים צעקה אל אלישע וגו'. ומבואר במאמר של רבינו הזקן כל פרטי הענינים שבסיפור ההפטרה בעבודת ה', כדלקמן (ס"ב). ובהקדם מ"ש במאמר של ר' הלל מפאַריטש (שכנראה מיוסד על מאמר אדמו"ר הזקן הנ"ל) כעין הקדמה, דהנה ידוע שכל הסיפורים שבתנ"ך, הגם שהיו כפשוטם, כי אין מקרא יוצא מידי פשוטו, מ"מ, למה בחרו הנביאים סיפורים אלו דייקא לכתבם בתנ"ך, ע"כ לומר מפני שרמזו בהם רזין וסודות עליונים וכמה דרכים לעבודת ה' (ע"כ ההקדמה של ר' הלל).

ההפטרה של פרשתנו פותחת בסיפור מענין, בו אשה אחת מנשות הנביאים צעקה אל אלישע שיש לה נושה שלקח לה את כל אשר בביתה, ועכשיו רוצה לקחת גם את ילדיה.

הרבי, כדרכו בקדש, מחפש לבאר את הסיפור על דרך 'העבודה' - ולקחת ממנו 'הוראות' שנוגעות לעבודת ה' הפרטית שלנו. אלא, שכדי שלא נחשוב שאלו 'וואַרטים' בלבד, שלכאורה אין להם בסיס - הרבי מקדים הקדמה חשובה שנוגעת לכל צורת הלימוד החסידית בכלל ולימוד סיפורי התנ"ך בפרט:

הרה"צ רבי הלל מפאריטש זיע"א היה אומר שלכל סיפורי התנ"ך יש משמעות עמוקה - 'רזין וסודות עליונים ודרכים' שאפשר ללמוד מהם לעבודת ה', ולכן דוקא הם זכו להיכתב, מכל הסיפורים והמאורעות שהיו באותם הדורות (וכמובן שאין בכך סתירה כלל לאמונה הפשוטה בכך שכל הסיפורים קרו

כפשוטם ואין מקרא יוצא מידי פשוטו', אלא שזוהי המשמעות לכך שדווקא אלו נכתבו).

> ומובן, שכשם שההוראות שבהלכות ודינים שבתורה הם הוראות נצחיות בכל זמן ובכל מקום, כלשון אדמו"ר הזקן: התורה היא נצחית [וזהו גם הפירוש במ"ש כי הם חיינו (לא רק שבזה היא חיותו (אין דעם לעבט ער), שלומד תורה מתוך חיות, אלא גם) שהתורה פועלת את (אופן) החיים (כיצד לחיות), והיינו, שחיותו של איש ישראל בכל זמן ובכל מקום צ"ל ע"פ הוראות התורה], כך גם ההוראות שבסיפורי התורה הם הוראות נצחיות, כי כל התורה היא תורה אחת, ואי אפשר להפריד ח"ו ענין א' מזולתו.

יסוד נוסף בחסידות הוא שהתורה היא נצחית,כל מצווה וכל סיפור שייכים בכל זמן, וממילא אנו, מצדנו, יכולים ומוטל עלינו ללמוד מהם לחיים העכשויים שלנו על כל רובדיהם.

זהו גם הביאור החסידי למה שאנו אומרים בתפילה "כי הם **חיינו**" - בנוסף לכך שהלימוד שלנו יהיה **בחיות**, אנו מבקשים גם שהוא יהיה מרכז ה**חיים** שלנו, וכל דבר שאנחנו לומדים 'ירד', ילווה ויהפוך ל'הדרכה' עבורנו בחיים.

ממילא, ברור שסיפורי התורה ו'ההוראות' שאנו לומדים מהם - הם נצחיות ו'רלוונטיות' בשבילנו, ואנו צריכים 'לחפש' מה אנו יכולים ללמוד מהם עכשיו.

> וכפס"ד הרמב"ם שהאומר שאין התורה מעם ה', אפילו פסוק אחד אפילו תיבה אחת [ואין הפרש בין הפסוק אנכי הוי' אלקיך ובין הפסוק ותמנע היתה פלגש], אם אמר משה אמרו מפי עצמו (אפילו אם מודה שזהו אמת וקדוש, אלא שאומר שאין בזה דרגת הקדושה שבאנכי הוי' אלקיך), הרי זה כופר ב(כל ה)תורה (וכן אם אומר כן אפילו על ענין א' בתושבע"פ). ועד"ז אם לא מתייחסים להוראות שבסיפורי התורה כהוראות נצחיות, הנה לא זו בלבד שחסרים הוראות אלו, אלא חסרים גם ההוראות שבהלכות התורה, ועד לאנכי הוי' אלקיך. ובדוגמת ספר תורה שחסר בה אות אחת, הרי זה פוגם בכשרות כל הספר תורה, דכיון שחלק מסויים בתורה אינו נצחי אצלו, היינו, שבזמן זה אינו קיים אצלו, הרי זה פסול בכל התורה כפי שהיא אצלו.

זהו גם הכיוון הפנימי שנלמד ויוצא מתוך דברי הרמב"ם שפסק שאדם האומר אפילו על מילה אחת מהתורה הקדושה שאינה מה', או שהיא לא קדושה

לגמרי כקדושת מילים אחרות (אפילו "ותמנע היתה פלגש" - שבמבט פשוט לא ברור לנו מה התורה באה להגיד בכך - מול "אנכי הוי' אלקיך" - שהוא לכאורה אחד הפסוקים היסודיים והחשובים ביותר) - הרי הוא כופר בכל התורה כולה!

מכך אנו יכולים ללמוד גם לגבי מי שמסתכל על סיפורי התורה כדברים שקרו בעבר, ולא כהוראות נצחיות: חוץ מכך שחסרים לו הסיפורים והחלקים האלו עצמם, בעצם חסרים לו גם כל חלקי התורה, כולל ההלכות ויסודות התורה עצמם - מכיוון שיש דין שספר תורה שחסר אפילו אות אחת כולו פסול, וכך מי שכביכול 'חסר' לו חלק בתורה - מפאת חוסר אמונתו בנצחיות של אותו סיפור, בעצם כל התורה בשבילו 'פסולה' וחסרה[1].

> ועד"ז בנוגע לסיפור שבהפטרה זו, שאע"פ שהי' הסיפור כפשוטו בגשמיות [דנוסף לכך שאין מקרא יוצא מידי פשוטו, כנ"ל, הרי סיפור זה הוא א' מט"ז המופתים שהראה אלישע (וכמארז"ל ע"פ פי שנים ברוחך, מכאן אתה דורש שמונה מופתים באליהו שש עשרה לאלישע)], הנה מזה שהסיפור נקבע בתורה, מובן, שיש בו הוראה בעבודת ה'. ואין לומר שסיפור זה נקבע בתורה רק כדי לספר שנתקיימה הבקשה דפי שנים, כי, בשביל זה מספיק לומר שהיו ט"ז מופתים. וכיון שהתורה מספרת סיפור זה, ובכמה פרטים, מוכח, שכללות הסיפור וכל פרטיו שנקבעו בתורה הם הוראות נצחיות בעבודת ה'.

לאחר ההקדמה היסודית שראינו, ברור שגם הסיפור של הפטרתנו הוא 'נצחי' ונוגע לכל אחד ואחד מאתנו, ואנו יכולים ללמוד ממנו לעבודת ה' הפרטית (וכאמור, אין בכך סתירה כלל לכך שהוא קרה גם כפשוטו בגשמיות, ואדרבה - כאן זה עוד יותר ברור, שהרי זה אחד מתוך ט"ז המופתים שאלישע עשה, והוא מסופר כהוכחה ל"פי שניים ברוחך" שקיבל אלישע מאליהו שעשה ח' מופתים, כמפורש בנביא. אלא שמכך ש שהנביא האריך כל כך בפרטי הסיפור, ודאי שנלמד שהדבר בא ללמדנו הוראה נצחית הנוגעת לכל אחד ואחת).

> ב) וז"ל מאמר הנ"ל בביכלאַך: כשם שצועקים ביחידות על ריחוקו מאלקים חיים, כן ויותר מכן כל נשמה בעלותה בלילה —

---

[1] בעצם, משמעותה של החשיבה שלו, היא שהוא מחליט מה אמיתי ו'רלוונטי' עבורו בתורה ומה פחות. וממילא, ברור שהוא ה'מרכז' של החיים והעולם - במקום שה' יהיה בשבילו העיקר והמשמעותי (שזהו באמת עניין התורה, **להורות** וללמד אותנו שהכל הוא ה', ואנו בטלים אליו), ולכן יש פגם ו'פסול' בכללות התורה שלו, ולא רק באותו חלק בו אינו מאמין.

צועקת בקול מר על ריחוקה מאלקים חיים. ואמר ע"פ ואשה אחת מנשי בני הנביאים כו':

הביאור הפנימי של הפסוק, על-פי אדמו"ר הזקן, (כפי שנדפס ב'ביכלאך' וכן בספר 'מאה שערים', שכולל אוסף ממאמרי אדמו"ר הזקן) הוא שכפי שכאשר חסיד מגיע לרבו ונכנס אליו ל'יחידות' הוא בוכה ומספר לו את ריחוקו מה', כך ועוד יותר - הנשמה בוכה וזועקת על כך שהתרחקה מאלקים חיים, בכל לילה כאשר היא עולה למעלה בשעת השינה.

וכך מתבארים הפסוקים:

אשה היא בחי' נשמה הנק' אשה יראת ה'. אחת אשר היא אחת עם הוי'. מנשי בני הנביאים שהוא כענין הנבואה, שענין הנבואה ל' ניב שפתים שמקבלים מבחי' דבר הוי', כן כל נשמה היא כלי קיבול לקבל השגות וגילוי אלקות. צעקה אל אלישע, נוטריקון אלי שע מלשון וישע ה' אל הבל כו', פי' שע אלי. עבדך אישי מת פי' אשי הוא אש יו"ד שבחי' אש יו"ד שהי' אצלי בהתלהבות והתלהטות אה' ברשפי אש להכלל ולהבטל בבחי' יו"ד חכ"ע — מת אצלי.

"**אשה**" - היא הנשמה שנקראת "אשה יראת הוי'".

"**אחת**" - שהנשמה היתה מאוחדת עם ה' למעלה.

"**מנשי בני הנביאים**" - לכל נשמה יש 'כעין' נבואה, דבר ה' שהיא מקבלת לתוכה, והיא 'כלי' אליו - ממש כמו נביא.

"**צעקה אל אלישע**" - **אלישע** אותיות **אלי שע** - לשון תפילה ותחינה לה', שיפנה אלינו ויקבל את תפילתנו (כמו "וישע הוי' אל הבל").

"**עבדך אִשי מת**" - **אִשי** אותיות **אש י**, כלומר ה'אש' והאהבה שהיו לאדם להתבטל ולהתכלל בה' (שזוהי בחינת ה'חכמה' - ביטול לה', שמתבטאת באות י' משם הוי') - 'מתו' אצלו, וכבר אין לו את אותה אהבה לה'.

ואתה ידעת כי עבדך הי' ירא את הוי' פי' ירא אותיות יאר, שהי' בו כח להוסיף תוס' אור בהוי', והנושה בא לקחת את שני ילדי לו לעבדים פי' והנושה מלשון כי נשני אלקים, שזה קאי על הנה"ב שהיא משכחת אותי מאלקות, בא לקחת את שני ילדיי הם דו"ר והוא רוצה שיהיו לו לעבדים לאה' זרות תאוות הגוף וליראות זרות פן יחסר לחמו.

"**ואתה ידעת כי עבדך היה ירא את הוי**"- **ירא** אותיות **יאר**, לשון אור, שהיה לנשמה כח 'להוסיף תוספת אור' בשם הוי' - כלומר, שכאשר האירה בנו אהבה לה', היתה בנו גם היכולת להוסיף ולגלות את ה' בצורה שלא היתה קודם, והטענה היא שגם לך, ה', שווה להחזיר לנו את האהבה והתשוקה אליך.

> **ויאמר אלי' אלישע מה יש לך בבית כו', ותאמר אין לי כ"א אסוך שמן, פי' שאין לה כ"א עצם נקודת הנשמה. ויאמר כו' כלים רקים כו' פי' כמאמר רב מתיבתא בג"ע אעא דלא סליק בי' נהורא מבטשין לי' כך גופא דלא סליק בי' נהורא דנשמתא מבטשין לי' וסליק בי' נהורא כו', וזהו"ע כלים רקים כו' שצריך להתבונן הרבה איך שהוא כלי ריקן בלי שום דעת במוח ובלי שום דו"ר ויתמרמר מאד על ריחוקו ויצעק אל הוי' על ריחוקו מאלקים חיים מקוה"ח ואח"כ יבוא ליתרון האור מן החשך, כי באמת לאמיתו יש יתרון לאור כשהוא מן החשך דוקא. וזהו ואת ובניך תחי' בנותר. את הוא עצם הנשמה ובניך הם דו"ר שבכל נשמה — תחיי בנותר ביתרון אור מן החשך. כן יזכנו ה' כיר"א (עכ"ל).**

"**ויאמר אליה אלישע מה יש לך בבית כו', ותאמר אין לי כי אם אסוך שמן**" - הדבר היחיד והאחרון שנשאר לנו הוא 'עצם נקודת הנשמה' - הנקודה הכי פנימית ונסתרת בתוכנו, שעוד מחוברת ו'ערה' לה'.

"**ויאמר כו' כלים רקים אל תמעיטי**" - כלים ריקים הם בעצם המציאות שלנו כמו שהיא באמת, שאנו 'ריקים' מאהבה ויראה לה', ואין בנו שום 'דעת' ושכל אמיתי ואלוקי הנובע מהתורה. הדרך בה הנביא מדריך אותנו להעצים ולהגדיל את הנקודה הפנימית הזכה וטהורה שבתוכנו היא, להתבונן, לכאוב ולהתמרמר על ריקנותנו וריחוקנו מה' (על דרך מה שמובא בזהר ובתניא באריכות: "גופא דלא סליק ביה נהורא דנשמתא מבטשין ליה, וסליק ביה נהורא", כלומר - הדרך להאיר 'גוף' שהנשמה לא מאירה בתוכו, היא 'לבטש'-לשבור אותו, שמצבו וריחוקו מה' יכאב לו, וכך הנשמה תאיר בתוכו) - ומתוך כך אדרבה, יהיה "יתרון האור מן החשך", שהנשמה תתגלה בתוכו אף יותר מקודם בכמות (אור חזק יותר) ובאיכות (תהיה חשובה אצלו יותר).

וזהו "**ואת ובניך תחיו בנותר**" - את הנשמה עצמה, וכן "בניך" - האהבה ויראה שנקראים בנים, 'תחיו', תאירו ותופיעו, '**בנותר**' - **ביתרון** האור מן החושך.

עד כאן הביא הרבי את ביאורו של אדמו"ר הזקן לפסוקים.

על ביאור זה מוסיף הרבי:

ג) ויש להוסיף, שע"פ המבואר במאמר הנ"ל, יש לבאר הקשר והשייכות של התחלת ההפטרה (ואשה אחת וגו') עם התחלת פרשת השבוע, וירא אליו הוי'. ובהקדים, שבפשטות העניינים, השייכות של הפטרה זו לפרשת השבוע היא, בגלל שבהפטרה מסופר אודות בן השונמית, שאלישע הבטיח לה את חובקת בן, וגם לאחרי כן פעל שיהי' קיום להבן כו'. וזהו בדוגמת הסיפור בפרשה אודות יצחק, שהמלאך בישר והנה בן לשרה אשתך. וגם בנוגע לקיומו של הבן, כדאיתא במדרש על הפסוק ויעש אברהם משתה גדול, עוג וכל גדולים עמו היו שם, והי' עוג לועג על יצחק ואומר שיכול לבטלו באצבעו (והיינו שאין זה דבר קיים), אמר לו הקב"ה, מה אתה מבזה כו', ואדרבה, אין סופו של אותו האיש (עוג) ליפול אלא בידו (או שלא הי' דבר קיים מצד האמירה והעלהו שם לעולה גו', ואח"כ נעשה הקיום – אל תעש לו מאומה). אבל עפ"ז, הרי רק הסיפור אודות בן השונמית שייך לפרשה, וא"כ, היתה ההפטרה צריכה להתחיל בסיפור זה (ובפרט שיש בו כ"א פסוקים ויותר), ללא ההקדמה ואשה אחת מנשי בני הנביאים גו'. אך ע"פ המבואר במאמר הנ"ל, יש לבאר גם הקשר של התחלת ההפטרה (ואשה אחת גו') עם הפרשה.

על־פי ביאורו של אדמו"ר הזקן לפסוקים, אפשר לבאר את קשרה ושייכותה של תחילת ההפטרה - הסיפור של האשה מנשות הנביאים שצעקה לאלישע: שהרי לכאורה, במבט פשוט, עיקר הקשר לפרשה הנוכח בהפטרה הוא ההמשך - סיפורה של האשה השונמית שאלישע מבטיח לה בן, ובעקבות כך היא באמת זוכה לבן; וכן המשך הסיפור, שאלישע מחיה את בנה לאחר שנפטר - שזהו ממש מעין הפרשה, שה' מבטיח לאברהם בן, ובעקבות כך יצחק נולד וכן ה' 'מקיים' את יצחק - בין במובן שעוג מלך הבשן זלזל בקיומו של יצחק בטענה שהוא יכול להרוג אותו ולבטלו באצבע, וה' אמר, וכך גם באמת קרה - שדווקא עוג הוא זה שנפל בידי בניו של יצחק, ובין במובן שלמרות שה' ציווה את אברהם לעקוד ולשחוט את יצחק, בסופו של דבר ה' אומר לאברהם "אל תעש לו מאומה", וכך ה'קיום' של יצחק נשמר למרות הכל.

לכן, בפשטות, היינו מצפים שההפטרה (שגם כך כבר היתה ארוכה...) תתחיל מהסיפור של האשה השונמית, בלי התוספת - ועוד בפתיחת ההפטרה - של מעשה "ואשה אחת וכו'", אלא שעל-פי ביאורו הפנימי של אדמו"ר הזקן מובן ההקשר:

ד) והענין בזה, דהנה, מ"ש בהתחלת הפרשה וירא אליו הוי', אף שבא בהמשך לס"פ לך לך, שכיון שנימול אברהם, לכן וירא אליו, לבקר את החולה, הרי זה פרשה חדשה, שמורה שזהו"ע חדש, כי, בס"פ לך לך נאמר שנימול אברהם וישמעאל בנו וכל אנשי ביתו גו' נמולו אתו, דהיינו, כולם ביחד, ואילו בפרשת וירא נאמר וירא אליו הוי', לאברהם דוקא, שהו"ע ונפלינו אני ועמך.

והביאור הוא: שהתחלת הפרשה - "וירא אליו ה'", שה' התגלה אל אברהם - ודאי קשורה לסוף הפרשה הקודמת - פרשת לך־לך, שאברהם אבינו וכל בני ביתו עשו ברית מילה, וה' התגלה לאברהם - על־מנת לבקר את החולה. אלא שזוהי פרשה חדשה, שבאה לבטא שיש כאן גם עניין חדש העומד בפני עצמו - שמתוך כל בני ביתו, דווקא אברהם הוא זה שה' התגלה אליו, מה שמראה על חשיבותו ייחודיותו ו'**הפלאתו**' של אברהם משאר העולם, בבחינת מה שכתוב "**ונפלינו** אני ועמך".

והנה, הגילוי דוירא גו' הוא גילוי נעלה ביותר, כי, ענינו לבקר את החולה, דחולה בגימטריא מ"ט, כיון שהי' אצל אברהם רק מ"ט שערי בינה, שזהו מה שניתן לנבראים שיוכלו להמשיך בכח עצמם, כמארז"ל חמשים שערי בינה נבראו בעולם וכולן ניתנו למשה חסר אחד, ואילו שער הנו"ן אינו בשייכות לנברא, אלא – בורא, בחי' אחד, שזהו מה שמקבלים מלמעלה. וזהו וירא אליו, לבקר את החולה, שהגילוי מלמעלה ריפא את החולי של אברהם, והיינו, שנתבטל הענין שהי' חולה (בגימטריא מ"ט), כיון שקיבל גם שער הנו"ן. והנה, גם ענין זה הוריש אברהם לבניו אחריו, לכל אחד מישראל, שיש לו בירושה לא רק מה שאברהם אבינו השיג ע"י היגיעה בעבודתו, אלא גם הגילוי ד'וירא' שנמשך מלמעלה, והיינו לפי שיורש מקבל הכל. אמנם כל זה הוא מצד הנשמה, אבל הגוף הרי הוא מעלים ומסתיר כו'.

הגילוי של "וירא ה' לאברהם" הוא גילוי פלאי, שכאמור - נתגלה לאברהם כשהיה חולה, וריפא אותו. משמעות העובדה שאברהם היה חולה היא, שהוא היה כביכול חסֵר ומוגבל בגבולות של נברא, שהרי **חולה** עולה בגימטריא **מ"ט**, כנגד מ"ט שערי בינה - שמבטאים את כל הפרטים, המחשבות וההשגות שאדם נברא יכול להשיג מכוח 'פיתוח' מחשבתו העצמאית.זוהי הכוונה שחמשים שערי בינה נבראו בעולם, וה' נתן למשה את כולם חוץ מאחד - שהוא אינו שייך לנבראים החסרים, אלא לבורא, ה' יתברך, שהוא 'אחד' ושלם.

בהמשך לכך, זוהי גם הכוונה בכך שה׳ התגלה לאברהם וריפא אותו - הוא ׳גילה׳ לו מלמעלה את השער החמשים, שמעבר להשגות של הנברא, וכך הוא בעצם ׳ריפא׳ את החיסרון שלו, ויצא מכלל **חולה** (שכאמור בגימטריא מ״ט, על־ידי שקיבל מה׳ את שער הנ׳).

את מדרגת שער החמשים, שמעבר להשגת הנברא - הנחיל והוריש אברהם אבינו לכל צאצאיו. מכיוון שמן הדין יורש כל מה שיש לאביו בין מה שהושג לו על-ידי עבודה ובין מה שקיבל במתנה, לכל אחד מאתנו, בפנימיותו, ישנה ה׳מתנה׳ והגילוי של ״וירא״ שאברהם קיבל, אלא שמדרגה זו קיימת אצלנו רק בפנימיות, בנשמה, ואילו הגוף, מצדו, מעלים ומסתיר אותה ולא נותן לה להתגלות.

> **אך על זה נאמר בהפטרה, ואשה אחת מנשי בני הנביאים צעקה אל אלישע וגו', שאפילו כאשר הנשמה נמצאת בגוף המעלים, וההעלם הוא עד כדי כך שעבדך אישי מת, הנה גם אז ה"ה אשה אחת, שהיא אחת (מיוחדת) עם הוי', שלכן נוגע ואיכפת לה ההעלם, וכלשון המאמר: "בלילה צועקת בקול מר", והיינו, שזהו אמנם מעמד ומצב של לילה, העלם והסתר, אבל אעפ"כ ה"ה צועקת כו'. וצעקה זו פועלת אשר את ובנייך תחיי בנותר, והיינו, שעי"ז נעשה יתרון, וכמאמר כד אתכפיא סטרא אחרא אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין, כיון שיתרון האור הוא מתוך החושך דוקא. כן יזכנו ה' כיר"א.**

ואם כן, זהו הקשר בין תחילת ההפטרה לפרשה:

בהפטרה נאמר ״ואשה אחת מבני הנביאים צעקה אל אלישע וכו׳״, שגם כאשר הנשמה נמצאת בתוך הגוף שמעלים עליה, עד כדי ש״עבדך אישי מת״ - הנשמה נמצאת בעילפון שנראה כמיתה ממש - גם אז היא עדיין ״אשה אחת״, מאוחדת וקשורה לה׳, ולכן גם ׳נוגע׳ ואכפת לה ההעלם והעובדה שהיא אינה בהתגלות, וכלשון המאמר ׳בלילה צועקת בקול מר׳ - שלמרות שהיא במצב של ׳לילה׳, העלם והסתר, בכל זאת היא צועקת על מצבה.

הצעקה עצמה פועלת ש״את ובניך תחיי **בנותר**״ - שהרי כאמור, הצעקה עצמה פועלת שיהיה ׳**יתרון** האור מן החושך׳ והנשמה תתגלה, כמו שמתואר בזהר הקדוש: ״כד אתכפיא סטרא אחרא אסתלק יקרא דקוב״ה בכולהו עלמין״. כלומר, כאשר ׳שוברים׳ ו׳מבטשים׳ את הסטרא-אחרא וההעלם - אזי אור כבוד ה׳ מאיר ומתפשט בכל העולמות, ומתגלה יתרון האור על החושך - שדווקא המציאות, החושך וההסתר, כאשר ׳שוברים׳ ו׳כופים׳ אותם - הם עצמם מגלים את אור ה׳ וכבודו ביתר שאת.

לחיים לחיים!

ואשה אחת

הרבי מליובאוויטש – וירא תשכ"ה

ואשה אחת מנשי בני הנביאים צעקה אל אלישע וגו'. ומבואר במאמר של רבינו הזקן כל פרטי הענינים שבסיפור ההפטרה בעבודת ה', כדלקמן (ס"ב). ובהקדם מ"ש במאמר של ר' הלל מפּאַריטש (שכנראה מיוסד על מאמר אדמו"ר הזקן הנ"ל) כעין הקדמה, דהנה ידוע שכל הסיפורים שבתנ"ך, הגם שהיו כפשוטם, כי אין מקרא יוצא מידי פשוטו, מ"מ, למה בחרו הנביאים סיפורים אלו דייקא לכתבם בתנ"ך, ע"כ לומר מפני שרמזו בהם רזין וסודות עליונים וכמה דרכים לעבודת ה' (ע"כ ההקדמה של ר' הלל).

ומובן, שכשם שההוראות שבהלכות ודינים שבתורה הם הוראות נצחיות בכל זמן ובכל מקום, כלשון אדמו"ר הזקן: התורה היא נצחית [וזהו גם הפירוש במ"ש כי הם חיינו (לא רק שבזה היא חיותו (אין דעם לעבט ער), שלומד תורה מתוך חיות, אלא גם) שהתורה פועלת את (אופן) החיים (כיצד לחיות), והיינו, שחיותו של איש ישראל בכל זמן ובכל מקום צ"ל ע"פ הוראות התורה], כך גם ההוראות שבסיפורי התורה הם הוראות נצחיות, כי כל התורה היא תורה אחת, ואי אפשר להפריד ח"ו ענין א' מזולתו.

וכפס"ד הרמב"ם שהאומר שאין התורה מעם ה', אפילו פסוק אחד אפילו תיבה אחת [ואין הפרש בין הפסוק אנכי הוי' אלקיך ובין הפסוק ותמנע היתה פלגש], אם אמר משה אמרו מפי עצמו (אפילו אם מודה שזהו אמת וקדוש, אלא שאומר שאין בזה דרגת הקדושה שבאנכי הוי' אלקיך), הרי זה כופר ב(כל ה)תורה (וכן אם אומר כן אפילו על ענין א' בתושבע"פ). ועד"ז אם לא מתייחסים להוראות שבסיפורי התורה כהוראות נצחיות, הנה לא זו בלבד שחסרים הוראות אלו, אלא חסרים גם ההוראות שבהלכות התורה, ועד לאנכי הוי' אלקיך. ובדוגמת ספר תורה שחסר בה אות אחת, הרי זה פוגם בכשרות כל הספר תורה, דכיון שחלק מסויים בתורה אינו נצחי אצלו, היינו, שבזמן זה אינו קיים אצלו, הרי זה פסול בכל התורה כפי שהיא אצלו.

ועד"ז בנוגע לסיפור שבהפטרה זו, שאע"פ שהי' הסיפור כפשוטו בגשמיות [דנוסף לכך שאין מקרא יוצא מידי פשוטו, כנ"ל, הרי סיפור זה הוא א' מט"ז המופתים שהראה אלישע (וכמארז"ל ע"פ פי שנים ברוחך, מכאן אתה דורש שמונה מופתים באליהו שש עשרה לאלישע)], הנה מזה שהסיפור נקבע בתורה, מובן, שיש בו הוראה בעבודת ה'. ואין לומר שסיפור זה נקבע בתורה רק כדי לספר שנתקיימה הבקשה דפי שנים, כי, בשביל זה מספיק לומר שהיו ט"ז מופתים. וכיון שהתורה מספרת סיפור זה, ובכמה פרטים, מוכח, שכללות הסיפור וכל פרטיו שנקבעו בתורה הם הוראות נצחיות בעבודת ה'.

ב) וז"ל מאמר הנ"ל בביכלאַך: כשם שצועקים ביחידות על ריחוקו מאלקים חיים, כן ויותר מכן כל נשמה בעלותה בלילה – צועקת בקול מר על ריחוקה מאלקים חיים. ואמר ע"פ ואשה אחת מנשי בני הנביאים כו':

אשה היא בחי' נשמה הנק' אשה יראת ה'. אחת אשר היא אחת עם הוי'. מנשי בני הנביאים שהוא כענין הנבואה, שענין הנבואה ל' ניב שפתים שמקבלים מבחי' דבר הוי', כן כל נשמה היא כלי קיבול לקבל השגות וגילוי אלקות. צעקה אל אלישע, נוטריקון אלי שע מלשון וישע ה' אל הבל כו', פי' שע אלי. עבדך אישי מת פי' אשי הוא אש יו"ד שבחי' אש יו"ד שהי' אצלי בהתלהבות והתלהטות אה' ברשפי אש להכלל ולהבטל בבחי' יו"ד חכ"ע – מת אצלי.

ואתה ידעת כי עבדך הי' ירא את הוי' פי' ירא אותיות יאר, שהי' בו כח להוסיף תוס' אור בהוי', והנושה בא לקחת את שני ילדי לו לעבדים פי' והנושה מלשון כי נשני אלקים, שזה קאי על הנה"ב שהיא משכחת אותי מאלקות, בא לקחת את שני ילדיי הם דו"ר והוא רוצה שיהיו לו לעבדים לאה' זרות תאוות הגוף וליראות זרות פן יחסר לחמו.

ויאמר אלי' אלישע מה יש לך בבית כו', ותאמר אין לי כ"א אסוך שמן, פי' שאין לה כ"א עצם נקודת הנשמה. ויאמר כו' כלים רקים כו' פי' כמאמר רב מתיבתא בג"ע אעא דלא סליק בי' נהורא מבטשין לי' כך גופא דלא סליק בי' נהורא דנשמתא מבטשין לי' וסליק בי' נהורא כו', וזהו"ע כלים רקים כו' שצריך להתבונן הרבה איך שהוא כלי ריקן בלי

שום דעת במוח ובלי שום דו"ר ויתמרמר מאד על ריחוקו ויצעק אל הוי' על ריחוקו מאלקים חיים מקוה"ח ואח"כ יבוא ליתרון האור מן החשך, כי באמת לאמיתו יש יתרון לאור כשהוא מן החשך דוקא. וזהו ואת ובניך תחי' בנותר. את הוא עצם הנשמה ובניך הם דו"ר שבכל נשמה – תחיי בנותר ביתרון אור מן החשך. כן יזכנו ה' כיר"א (עכ"ל).

ג) ויש להוסיף, שע"פ המבואר במאמר הנ"ל, יש לבאר הקשר והשייכות של התחלת ההפטרה (ואשה אחת וגו') עם התחלת פרשת השבוע, וירא אליו הוי'. ובהקדים, שבפשטות העניינים, השייכות של הפטרה זו לפרשת השבוע היא, בגלל שבהפטרה מסופר אודות בן השונמית, שאלישע הבטיח לה את חובקת בן, וגם לאחרי כן פעל שיהי' קיום להבן כו'. וזהו בדוגמת הסיפור בפרשה אודות יצחק, שהמלאך בישר והנה בן לשרה אשתך. וגם בנוגע לקיומו של הבן, כדאיתא במדרש על הפסוק ויעש אברהם משתה גדול, עוג וכל גדולים עמו היו שם, והי' עוג לועג על יצחק ואומר שיכול לבטלו באצבעו (והיינו שאין זה דבר קיים), אמר לו הקב"ה, מה אתה מבזה כו', ואדרבה, אין סופו של אותו האיש (עוג) ליפול אלא בידו (או שלא הי' דבר קיים מצד האמירה והעלהו שם לעולה גו', ואח"כ נעשה הקיום – אל תעש לו מאומה). אבל עפ"ז, הרי רק הסיפור אודות בן השונמית שייך לפרשה, וא"כ, היתה ההפטרה צריכה להתחיל בסיפור זה (ובפרט שיש בו כ"א פסוקים ויותר), ללא ההקדמה ואשה אחת מנשי בני הנביאים גו'. אך ע"פ המבואר במאמר הנ"ל, יש לבאר גם הקשר של התחלת ההפטרה (ואשה אחת גו') עם הפרשה.

ד) והענין בזה, דהנה, מ"ש בהתחלת הפרשה וירא אליו הוי', אף שבא בהמשך לס"פ לך לך, שכיון שנימול אברהם, לכן וירא אליו, לבקר את החולה, הרי זה פרשה חדשה, שמורה שזהו"ע חדש, כי, בס"פ לך לך נאמר שנימול אברהם וישמעאל בנו וכל אנשי ביתו גו' נמולו אתו, דהיינו, כולם ביחד, ואילו בפרשת וירא נאמר וירא אליו הוי', לאברהם דוקא, שהו"ע ונפלינו אני ועמך.

והנה, הגילוי דוירא גו' הוא גילוי נעלה ביותר, כי, ענינו לבקר את החולה, דחולה בגימטריא מ"ט, כיון שהי' אצל אברהם רק מ"ט שערי

בינה, שזהו מה שניתן לנבראים שיוכלו להמשיך בכח עצמם, כמארז"ל חמשים שערי בינה נבראו בעולם וכולן ניתנו למשה חסר אחד, ואילו שער הנו"ן אינו בשייכות לנברא, אלא – בורא, בחי' אחד, שזהו מה שמקבלים מלמעלה. וזהו וירא אליו, לבקר את החולה, שהגילוי מלמעלה ריפא את החולי של אברהם, והיינו, שנתבטל הענין שהי' חולה (בגימטריא מ"ט), כיון שקיבל גם שער הנו"ן. והנה, גם ענין זה הוריש אברהם לבניו אחריו, לכל אחד מישראל, שיש לו בירושה לא רק מה שאברהם אבינו השיג ע"י היגיעה בעבודתו, אלא גם הגילוי ד'וירא' שנמשך מלמעלה, והיינו לפי שיורש מקבל הכל. אמנם כל זה הוא מצד הנשמה, אבל הגוף הרי הוא מעלים ומסתיר כו'.

אך על זה נאמר בהפטרה, ואשה אחת מנשי בני הנביאים צעקה אל אלישע וגו', שאפילו כאשר הנשמה נמצאת בגוף המעלים, וההעלם הוא עד כדי כך שעבדך אישי מת, הנה גם אז ה"ה אשה אחת, שהיא אחת (מיוחדת) עם הוי', שלכן נוגע ואיכפת לה ההעלם, וכלשון המאמר: "בלילה צועקת בקול מר", והיינו, שזהו אמנם מעמד ומצב של לילה, העלם והסתר, אבל אעפ"כ ה"ה צועקת כו'. וצעקה זו פועלת אשר את ובנייך תחיי בנותר, והיינו, שעי"ז נעשה יתרון, וכמאמר כד אתכפיא סטרא אחרא אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין, כיון שיתרון האור הוא מתוך החושך דוקא. כן יזכנו ה' כיר"א.

נקודה למחשבה:

כל אחד מאיתנו, שעושה קצת 'חשבון נפש' עם עצמו ומתבונן במצב שלו בעבודת ה' (ובמיוחד במצב החשק וההתלהבות שיש לו בעבודת ה') - מרגיש שגם אם 'פעם', כשהיה יותר צעיר ו'בעניינים', הייתה לו חיות בתורה ומצוות - היום כבר הוא 'נשחק', 'התחספס', בקושי עומד ב'דרישות הטכניות' שנדרשות מיהודי, ובטח שלא מתוך אהבה וחיות.

אלא שבאמת, לכל יהודי (אפילו לנו...), ישנה בתוכו 'נקודה' פנימית- שלא נכבית לעולם, ותמיד עומדת בטהרתה וקדושתה העצמית, במכוונות וב'רגישות' תמידית נוכח פני ה'.

מכיוון שכך, הרי ביכולתנו לעורר תמיד את הנקודה הפנימית של הנשמה שבתוכנו, ואפילו 'לפתח' אותה כך שהיא היא תשלוט ב'עיר קטנה' שלנו ותהיה ה'מרכז' שלנו, וממילא נתמלא בחשק חיות ואהבה לה'.

במחשבה פשוטה היינו חושבים, שהדרך לעורר את הנשמה שלנו, ולהפוך אותה להיות המרכז, החלק המרכזי ו'הפעיל' שלנו, היא 'להתעצם' ולשמוח ב'נקודות הטובות' שבנו, בעניינים וברבדים בהם הנשמה שלנו גלויה.

אלא שבמאמר שלנו מבואר אחרת: העצה לעורר את הנשמה - היא דווקא לכאוב ולהתמרמר על כך שהיא אינה מתגלית בחיים שלנו, ורוב הזמן אנחנו ממש 'אדישים' לה', וגם מה שאנחנו כן עושים - מלווה בכל כך הרבה 'מאובנות' רגשית ו"יבשושיות' שיטתית...

הכאב ו'הביטוש' העצמי שלנו - כביכול שובר את ה'מסכים' (ו'המצבות', כידוע...) של הסטרא-אחרא שבתוכנו, אלו שמכסים ומעלימים את הנשמה ולא נותנים לה להתגלות. נאמר זאת בקצת הפשטה: ה'ביטוש' העצמי והכאב על מצבנו שלא יודע מנוח - מהווה מעין 'מנוע' פנימי שיוצר תחושה של אי-נעימות וחוסר-שביעות-רצון פנימית מהמקום בו אנו נמצאים, וכך - לאט לאט - הנשמה שלנו תתגלה ותוכל 'לפרוץ' מ'בית הכלא' שלה בגופנו פנימה, להנהיג אותנו ולהתגלות החוצה באהבה גלויה ולא רק מסותרת.

לכן, בעצם, לא תמיד נכון לשמוח ו'להתמלא' בנקודות הטובות שלנו, מכיוון שהתחושה שהן יכולות לעורר בקרבנו היא דווקא של הסכמה ו'אהדה' כלפי המצב והמקום שלנו כמו שהוא, ולאו דווקא 'לפרוץ' ולהנכיח את מה שאנו באמת.

מוקדש לעילוי נשמות

מו"ר רוח-אפנו האהוב והיקר
הרב שניאור זלמן מרדכי
בן מנחם מענדל קץ

♦♦♦

הרב בנימין דב בן טוביה רוזנצויג

הַמַּאֲמָר הַשָּׁבוּעִי

מיזם "הַמַּאֲמָר הַשָּׁבוּעִי" בא לתת לכל אחד ואחד את האפשרות ללמוד חסידות בהעמקה ובהבנה, תוך דגש על חיבור התורות העמוקות לחיי היומיום שלנו.

במסגרת זו לומדים מידי שבוע מאמרי חסידות יסודיים בהבנה, בעמקות ובבהירות.

יש זמנים שבהן נדמה שהכל כבה

האור נעלם, הלב שותק, והראש — עסוק בעצמו.

אבל מתחת לכל זה, נחבא לו "אסוך שמן אחד" – הניצוץ הקטן שלא מוותר, גם כשנמאס.

ואז כהשיהודי סוף־סוף מתעורר וצועק אל ה', מצריבה אמיתית בלב, פתאום הכול מתהפך: הלילה מאיר, והחיות חוזרת אליו...